

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITICEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Francišanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 80 v. Pri večkratnem oglaševanju po- pust. — Za odgovor je priložiti imeniko. — Telefon številka 118.

Evropa na polomu.

(Aforizmi.)

Zgodovina bodočnosti bo označila aprilske dneve 1. 1913. kot največji preobrat v evropski politiki.

Že dolgo ni bilo med evropskimi državami take napetosti, kakor je v teh dneh. Mučna tišina vlada nad pomladjo.

Evropski položaj je, kakor sedanjemu aprilovemu vremenu: velika nestanovitnost od vseh strani: gotovo je le eno: sledilo bo še nekaj viher, po katerih se bo zjasnilo.

Lahko pa se zgodi, da postane viharna pomlad, kakršne še ni videla Evropa. To bo pravi zgodovinski spomin na boj pred 100 leti. L. 1813 je šel boj za osvoboditev — zdaj gre boj za podjarmljenje.

Mislilo se je, da sta besedi pan-germanizem in panslavizem prazni besedi. Pokazalo se je, da to ni res. Govor nemškega kanclerja pomeni v tem preobrat — danes si stojita germanstvo in slovanstvo odločno nasproti.

Evropa je kakor na gugalnici: na eni strani trozveža, na drugi tripeletenta... Podlaga je Skader in ravnotežje dela nagajivi Nikita.

Igra je nevarna posebno zato, ker se ne more reči, da je na obeh straneh popolno soglasje. Med Anglijo in Nemčijo je prav taka nezadovoljnost — kakor med Nemčijo in Francijo — ali Avstrijo in Italijo.

Cela zemeljska obla se suče sedaj na eni sami točki: Skader. Zogler mora biti previden — ako se proglja nagne — lahko pade in razleti.

Skader je kakor sod smodnika, ki so ga popihali vanj od vseh balkanskih strani. Vsa balkanska vprašanja so se umikala pred zmogovitim orožjem toliko časa, da so ostala — pri Skadru. Druga so pobegnila v Carigrad. Na obeh straneh pade odločitev.

Skader je kakor vulkan, okoli katerega plešejo evropske sile svoj ples. Bojna furija divja v vsej svoji besnosti. Zdi se, da hoče Evropa uničiti stavbo svojega kulturnega razvoja. V človeku se je prebudila bestija.

Protiaustrijske demonstracije na Ruskem so znamenje, da slovofilstvo zmaga v ruski javnosti. To spominja na l. 1876, ko je car pod

pritiskom ruske družbe napovedal osvobodilno balkansko vojno.

Nihče bi ne bil verjel, da se bo cela Evropa razdelila zaradi male točke, ki se imenuje Skader. Toda boj za Skader mora biti izbojevan.

Vse kaže, da blokada nima samo namena proti Črni Gori — ampak da bi šla rada na Drač — torej gre proti Srbom. Ali je to nevtralnost?

Neverjetno. Pred vojno smo upali na pomoč Evrope proti Turkom. Nismo zaupali balkanskemu orožju. Ko so Balkanci zmagali brez evropske pomoči, smo upali na nevtralnost. Sedaj pa je prišlo že tako daleč, da šest evropskih sil preži na malo Črno goro in jo hoče napasti. Evropa je velesila.

Ako je Nikita rekel, da bo streljal, ako stopijo čete na suho — je imel prav, kajti po mednarodnem pravu ima to pravico. Kaj mu morejo narediti? Da polove žene in otroke po Črni Gori? — Evropa je res junaška.

Dolgoletno oboroževanje je bilo kakor setev, ki gre zdaj v klasje. Toliko časa so z orožjem čuvali evropski mir — da so pripravili boj.

V času velikih bojev je nevarnost za male narode, ker so brez sile in delajo z njimi, kar hočejo. Ako pride do spopada med germanstvom in slovanstvom, kaj bo z nami? V teh časih velja le eno: zavedati se svojega slovanstva in slovanstva.

Naše vprašanje.

(Par besedi k polemiki z dr. Rostoharjem.)

Neutrudljivi dr. Rostohar odgovarja marljivo na vse napade. To je prav — dasi brezuspešno. V praški »Union« čitamo II. del njegovega odgovora na dr. Vošnjakov članek. V praškem »Času« pa je napisan odgovor na članek »Časovega« poročevalca, ki je objektivno napisal naše sedanje jugoslovanske smeri.

Dr. Rostohar zelo nerad prizna svojim nasprotnikom objektivnost in pravi, da izhaja cel spor iz osebnega nasprotstva. K temu bi mi pripomnili, da dr. Rostohar svoje nasprotnike po sebi sodi. Njegovi nazori — tako se vsaj nam zdi, so v mnogem šli v skrajno nasprotje z drugimi — prav zato, ker je druge propagiral dr. Vošnjak. To je bil tudi vzrok spora. Toda spor je sedaj principijelno važen in slovenska javnost ga je sprejela kot principijelno vprašanje našega nadaljnjega razvoja.

Dr. Rostohar tvori le skrajno nasprotno krilo in zavzema danes premagano stališče. Tu ne gre zanj, ampak za njegove nazore.

Te je slovenska javnost v celoti zavrgla in jih enoglasno obsodila.

Spor: Dr. Vošnjak — dr. Rostohar je oseben, zato tudi polemika v praških listih ni objektivna. O drugih pa dr. Rostohar tega ne more trditi in s tem ne bo rešil svojih napačnih nazorov. Boj za jugoslovanstvo danes ni oseben boj — ampak boj celega naroda za resnico in pravico.

Dalje trdi dr. Rostohar, da glasovi časopisja, v katerih slučajno sede nekateri pripadniki novollirstva, še ne predstavljajo javnega mnenja in da to še ne dokazuje, da slovenska javnost njegovih nazorov ne odobrava. — Mi pa se zavedamo, da smo pisali iz srca vseh Slovencev, kajti niti en glas se ni oglašil proti nam — slišali pa smo mnogo priznanj — dočim je slovenska javnost dr. Rostoharjeve nazore javno obsodila in se jim smejala.

Dr. Rostohar pravi, da za jugoslovane ne velja primer glede Slovkov — ker so Slovaki s Čehi en narod, (oz. Slovaki so del češkoslovanskega naroda), dočim mi Jugoslovani — žalibog? — nismo del enega naroda — ampak le sorodni narodi. Prosimo naše čitatelje, da ta zadnji stavek še enkrat prečitajo! Kaj se to pravi? Danes vsak šolarček ve, da smo Jugoslovani en narod — oz. da smo — po jeziku — posamezni deli enega naroda. (Ako smo si sorodni, smo deli enega naroda!)

Dr. Rostohar trdi dalje, da najuplnejši kulturni delavci zavzemajo njegovo stališče glede jezika — in da tu »politični agitatorji nič ne pomenijo.« Dr. Rostohar se je preje skliceval, da ima študentstvo za seboj — to danes ni več res — in tudi s »kulturnimi delavci« bo menda tako. Kar se tiče jezika, damo dr. Rostoharju prav — toda to ne vodi proč od jugoslovanstva — ampak k jugoslovanstvu. — To ni delo političnih agitatorjev — ampak kulturnih delavcev — in ti so z delom dokazali da niso proti kulturnemu združenju.

Dr. R. pravi — da morajo mali narodi, ki nimajo oborožene sile, delati vedno lojalno politiko. — To dela lahko dr. Rostohar — mi je ne moremo delati, dokler s svojo lojalnostjo ne dosežemo svojih pravic. V politiki res odločuje oborožena sila — toda trdno prepričanje, velika vera in globoka zavest naroda je moč, ki je tudi orožje ne zlomi. To moč moremo imeti v tem, da se zavedamo svojega jugoslovanstva.

Dr. Rostohar trdi, da vodijo polemike samo politični agitatorji ilirizma, mi pa pravimo, da že dolgo ni bilo v javnosti takega zanimanja za kako javno vprašanje, kakor sedaj, in nas je veselilo, ko smo videli, kako slovenska javnost dobro razume, za

Stari in novi nazori.

Slika govori — brez besedi.

kaj gre. Ni bilo treba drugega, kakor samo sprožiti — in vsa resnica je prišla na dan.

Vojna.

8. aprila.

Splošno se sodi, da položaj danes ni tako obupen, temveč da se je zboljšal. Vseposvodi se zatrjuje, da se vrše med kabineti posvetovanja o kompenzaciji, ki naj bi se dala Črni Gori, da odstopi od Skadra. Če: Črna Gora je sedaj finančno izčrpana, zato bi bila finančna kompenzacija najboljša. Govori se o 20 milijonih.

Rim, 9. aprila. »Tribuna« poroča: Ruski in italijanski poslanik na Cetinju se živo trudita, da bi Črna Gora nagnila do tega, da se Skadru odpove za finančne kompenzacije. Vse velesile so edine, da Črna Gora potrebuje in zasluži večjo finančno pomoč. Govori se o svoti 20 milijonov. Toda Črna Gora zahteva za kompenzacijo tudi pomorsko obal, ki bi vključevala najrodovitnejše albansko ozemlje. Vendar pa je upati, da se tudi glede tega doseže kak aranžma. Diplomati upajo, da bo blokada sploh nepotrebnost.

Kar se Skadra tiče ni nobenih gotovih vesti. Bombardma je po enih vesteh ustavljen, zato ker še sedaj ni mogoče namestiti oblegovanih topov, to pa radi tega, ker je vsled izstopa Bojane vsa zemlja pred Skadrom preplavljena in tako močvirna, da je prevoz čisto nemogoč. Po drugih vesteh je bil včeraj na kronskem svetu na Cetinju sprejet sklep, da se prične z naskokom na Skader.

Kar se tiče demonstracije oz. blokade brodovja, tudi se ni gotovih poročil. Ves instruktorski aparat zelo počasi deluje, ker se položaj močno spreminja, instrukcije kabinetov na admiralu morajo pa položaju odgovarjati. Po vesteh iz Dunaja pa je

konferenca poslanikov, ki se je vršila včeraj v Londonu sklenila učinkovito blokado do sv. Iv. Meduanskega. Da, dunajski krogi vedo poročati, da se je Avstriji na konferenci celo dovolilo izkrcati svoje vojaštvo. To seveda pa najbrže ne bo res, in tudi londonska poročila zanikajo to. Vse te vesti dokazujejo, da ni več one hvalisane enotnosti med velesilami, in da Anglija, Francija in Rusija ne bodo več ravnale in sklepale na povelje avstrijske diplomacije.

Kar se tiče mirovnih pogajanj, se govori, da je sporazum med Bolgarijo in Turčijo že dosežen, da se mir definitivno ne sklene je baje vzrok neenotnosti med Zavezniki. Toda vzrok bo drugje: Zavezniki zahtevajo vojno odškodnino. Velesile je ne pripoznajo, dotična finančna komisija, ki se peča z turškim državnim dolgom se pa snide šele 20. t. m. v Parizu. Dalje zahtevajo Zavezniki, da Turčija odstopi Egejske otoke direktno Zaveznikom imenoma Grški, ne pa da bi šele velesile o tem odločevale, komu naj otoki pripadejo. Velesile pa zopet tega ne marajo. Tako navsezadnje so velesile tista cokla, ki ovira, da se že ne sklene mir in da ne prestane brezsilno prelivanje krvi.

Cetinje, 9. aprila. V poučenih krogih zatrjujejo, da se vodi novo pogajanje med črnogorsko vlado in kabineto v Rimu in Petreburgu zaradi teritorialnih in finančnih kompenzacij, ki bi jih dobila Črna Gora, da opusti obleganje Skadra.

Anglija svari.

London, 9. aprila. Oficijozna »Westminster Gazette« piše o možnosti, da pade Skader, in pravi: Če pade en del kompromisa, pade vse. Tedaj tudi Srbija ne dobi Djakova in ne dela novopazarskega sandžaka, ki ji je bil priznan s soglasjem Avstrije. Črna Gora ne dobi ozemlja, ki bi ji sicer pripadlo in bo morala trpeti blo-

LISTEK

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

»Zakaj se je otepal moj oče med stražniki, ko so me vlekli iz njegovega dvorca? Tudi to vam mora biti znano! Govorite! Priznaj, podla duša, da si lagal kruto in nesramno! Priznaj, da se imam zahvaliti za svoje muke in za to da bi moral zdaj pravzaprav viseti na vešalih, samo in edino tebi in tvoji lopovščini...«

»Zatrjujem vam, da se motite! V tem trenutku nimam vendar nobenega plovda, lagati se... Res pa sem opazil čudna nasprotstva v ukazih, ki jih je dajal veliki profos glede vas... S svojimi lastnimi ušesi sem ga slišal, kako je ukazal, da naj vas odvedejo pod večalo... In takoj nato sem videl kako je poizkusil naskočiti svoje stražnike. Tistikrat sem odšel, in kaj je sledilo, mi je popolnoma neznan. Če mi razkoljete prsi in pogledate v moje srce, ne boste našli v njem laži ki je iščete.«

Lantne se je obrnil k Manfredu. Ta je skomizgnil z ramami, kakor da hoče reči:

Njemu ne izvaš resnice! »Oh!« je zamrmral Lantné, dvajset let življenja bi dal, samo da vem, da moj oče ni privolil v moje usmrčenje!«

Lojola je stisnil ustnice.

»Dobro!« si je mislil. »To trpljenje naj bo večno želo v tvojem srcu... Kar se pa tiče ostalega, bom še videl.«

Malodušno je izpustil Lantné menihovo roko, ki jo je stiskal dotlej z vso silo, ter se umeknil za par korakov nazaj.

»Ker molči gospod tako trdovratno,« je izpregovoril Manfred, »se lotimo zdaj vprašanja njegove prostosti...«

Lojola se je zdrnil, a ni rekel besedice, zavešaje se dobro, kako mogočna sila je časi v molčečnosti in brezbrzičnosti.

»Mislija sva že na to, da bi vas izpustila v Parizu — seveda šele potem, ko bi se spravila iz dosega vaše zlobe. Toda pomislila sva, da bi naju preklinjali Parižani po vsej pravici... V jetništvu vas pa tudi ne marava držati, ker nisva takšne mučiteljske nature kakor vi in vam enaki... In nemara bi še pokvarili s svojimi pridigami vrle ljudi, ki bi vam jih postavila za stražnike.«

Lojola je molčal še vedno. Samo roke je bil prekriljal in zaprl oči.

Manfred je nadaljeval: »Da storiva vsem po volji, sva sklenila samo, odvesti vas iz Pariza.«

»Pripravljen sem!« je vzkliknil nehoté Ignacij De Lojola.

»Kokardjeru in Fanfarju, ki vama ju predstavljam tu, je namenjena čast, da vas spremita...«

»Ali mi boste vsaj pustili izbrati mesto, kjer naj me izpustita?«

»Kakor bo... Povejte pa vseeno. Kam želite da vas odvedeta? Opozarjam vas samo, da mora biti dovolj daleč od Pariza...«

»Mesto, kamor si želim, je res da precej blizu — toda prisegam vam lahko pri svetem križu, da ga ne zapustim, dokler ne mine osem dni, kar bi pravzaprav tudi odgovarjalo vašemu načrtu...«

»No... in katero je to mesto?« »Fontenblo!« je rekel Lojola, ki mu je bilo popolnoma neznan, koliko se je briga Manfred za kraljevo preselitev v to mesto.

Manfred se je zagrohotal: »Recite mi rajši, da naj vas odvedem za roko do kralja francoskega, vašega dičnega prijatelja od katerega bi vam bilo potem samo še treba zahtevati mojo glavo!«

»Do kralja francoskega!« je zajecjal Lojola. »Motite se... hotel sem se samo umekniti za nekaj časa v samostan, ki je v tem mestu.«

Manfred je pogledal Kokarderja preko rame:

»Ali si videl v Fontenbloju kak samostan?«

»Vrag naj me vzame, če je tam kaj sličnega...«

»Vidite gospod... V Fontenblo vas ne moremo poslati.«

»Naj bo! Izberite si sami mesto, kamor me pošljete. Prašal bi vas samo nekaj: kdaj naj odidem iz Pariza?«

»Še ta hip!«

»Naj bo!« je ponovil Lojola, kakor da privoljuje v žrtev, toda z notranjo radostjo, ki je Manfred ni prežrl.

In Manfred je nadaljeval:

»Zgoraj, pred vrati te hiše, stoji udobna popotna kočija, opremljena z vratci, ki se zaklepajo s ključem. Opozarjam te še, Kokardjer, da je v skrinji pod sedežem vreča, v kateri najdeš vse, kar je potrebno za na pot.«

»Dobro!« je dejal Kokardjer.

»Zgodilo pa se bo takole: vsi pojdemo gor; prečastiti stopi v kočijo, ne da bi pisnil, ker ve, da mu porinem tri palce tegale bodala v grlo, kakor hitro izusti le besedico... Nato prisede k njemu naš vrli prijatelj Fanfar; mi zaklenemo vrata; nato sede Kokardjer na kozla in udari po čilih normanskih konjih, ki jima bo čast, voziti tako odličnega lopova...«

»Pripravljen sem vas ubogati brez upora. Toda vi izrabljate svojo moč, in ne protivim se vam samo zato, ker ne maram, da bi kdo rekel: slabažnik božji se je branil sile s silo. Povejte mi le, kje bom spet svoboden...«

»Prej ste vi ohranili svojo tajnost,« je dejal Manfred resnobno, »zdaj pa ohranim jaz svojo!... Kokardjer, poslušaj!...«

Manfred in Kokardjer sta odšla iz kleti.

Nazaj ju ni bilo celo uro.

Gotovo je dajal Manfred Kokardjeru natančna navodila.

Ko pa je minila ura, se je Manfred vrnil v klet.

»Pojdite z mano gospod,« je rekel Lojola.

»Ali lahko vsaj izvem, koliko časa bo trajalo popotovanje?« »Eh! Par ur... Pojdite, in mislite na to, da ste mrtvi, kakor hitro slišim glas iz vaših ust...«

Manfred je šel naprej.

Sledil mu je Lojola.

Za menihom je stopal Lantné, a bodalom v roki.

Fanfar je korakal na koncu. Kred blazinjarjevim vrati je stala v resnici popotna kočija.

Manfred je mignil, in Fanfar je sedel vanjo. Kokardjer je ždel že pre, na svojem kozlu.

Ko je stopil med Manfredom in Lantnéjem na hišni prag, se je ozrl Lojola naglo na desno in na levo.

Toda ulica je bila prazna.

Samo par paglavcev je merilo kočijo z radovednimi pogledi.

Lojola je vztrpetal od gneva ter zlezal v kočijo, mrmraje:

»Jezus vas naj prekolne!« Takoj nato je zaklenil Kokardjer vrata in vteknil ključ v žep svojega jopiča.

»Srečno pot!« je zaklical Manfred.

Konja sta potegnili, in voz je odždrdal.

(Dolje.)

kado svojih luk. Tudi če pade Skader, se torej ne izvrši avstrijski pohod na Črno Goro, ki bi bil združen z nevarnostjo konflikta z Rusijo. Vele-sile morajo dati zaveznikom časa, da premislijo, če hočejo zavedno dovo-liti, da se zaradi Skadra razbije ves sporazum. Tudi Bolgarska in Grška lahko kaj porečeta v tem vprašanju.

Zavezniki sporazum.

Milan, 8. aprila. »Corriere della Sera« poroča iz Beograda: Iz dobrega vira prihaja vest, da so se zavezniki zadnje dni popolnoma sporazumeli zaradi razdelitve osvojenega ozemlja, ne na podlagi prvotne srbsko-bol-garske pogodbe, ampak na podlagi teritorialnega ravnotežja. Vsaka dr-žava obdrži to, kar ima zasedenega. Vsi Zavezniki so solidarni v vpraša-nju otokov, Albanije in Skadra.

Dnevni pregled.

Germanska pravičnost in člo-vekoljubnost. Vsa germanska jav-nost v Avstriji in Nemčiji in za njo diplomati v Londonu se kar poti v skrbi za vero (!) in narodnost onih Albancev, ki pridejo pod Črno Goro in Srbijo. Vsi hočejo, da se jim po-veri pokroviteljstvo nad temi Al-banci. Samo Albanci so jim pri srcu. In na dolgo in široko razlagajo z Ed. Greyem na čelu, da zahtevajo to v imenu humanitete, pravičnosti in človekoljubja. Ti polni bodo res izgubili vso svojo pravno vsebino, če jih bodo dolgo prežvekovali di-plomati in vodilni politični krogi. Ako bi tej sorti ljudi bila res pra-vičnost in človekoljubnost pri srcu, tedaj bi zahtevali tudi in predvsem garancije za narodnostno svobodo onih Srbov — Slovanov, ki pridejo pod toliko zaželeno albansko žezlo. Za te ljudi, za Slovanse se mora zahtevati garancija za obstoj, ker si-cer so izročeni na milost in nemilost banditskim albanskim notablom, ki so že dosedaj s slovansko rajo hujše delali, kot Turki sami. Na te uboge Srbe se nihče ne spomni — in za to vse to žvekanje diplomatov o hu-maniteti ni vredno albanskega krom-pirja.

Zadnje besede. S praškim Ro-stohorjem se ne bomo več pečali. Ni vredno. Tudi »Slovenec« piše o tem pametne besede: »Slovinci so že sili večnih Rostoharjevih član-kov, ki se vlečejo po »Unionu« in drugih listih kakor morska kača. Če bi imel pisec kaj okusa, bi vsaj zdaj z njimi nehal, ker bi že davna la-hko vedel, da ne bo s svojimi ne ravo-preglobokimi idejami z njimi ni-kogar na slovenskem jugu prepričal. Eni podtikajo dr. Rostoharju gotove namene, on pa trdi, da njega po vseh slovenskih časnikih en sam človek napada. Kakšne namene ima Rostohar, ne vemo, gotovo pa ni res, da napadi nanj pohajajo od ene same osebe iz razlogov učenjaške zavisti, ampak obsoba ga prav vsa sloven-ska javnost. Ta polemika, ki jo neti pravzaprav dr. Rostohar, se nam zdi sploh zelo čudna, drugače bi si ne vedeli razlagati, da se danes po dunajskih poročevalcih svetu brzo-javno in telefonično naznanja, da dr. Rostohar v včerajšnji »Union« zagovarja svoje nazore o Albaniji, katere on ne prisloja Srbom, ampak se popolnoma strinja s stališčem avstrijske diplomacije. Ne gre za to, ali ima Rostohar meritorni prav ali ne, ampak za to, da se njegovi albanofilski nazori prav v sedanjem času od gotove strani tako ostenta-tivno po avstrijski javnosti razna-šajo. Zato menimo, da bi vsa sloven-ska javnost najboljše storila, če Rostoharjeve politične nazore po-polnoma ignorira, dokler ne bo sam utihnil, če ne, utegnejo v Avstriji res misliti da je Rostohar najimenejši Slovenec v 20. stoletju.« Tako »Slo-venec.« Mi se s tem popolnoma strin-jamo. »Preporoč« je v svoji letošnji 4. številki odgovoril na znani Rostoharjevi napad s sledečimi za sedaj jako pomembnimi besedami: »Napredna Misel«, časopis za na-predno kulturo, izdaja, urejuje, piše in bere dr. Mihajlo Rostohar. Mi se temu pridružujemo in pravimo: Od-slej naj »Napredna Misel« izdaja, in urejuje in piše in bere dr. Mihajlo Rostohar sam.

Imenovanje okrajnih šol, nad-zornikov na Kranjskem. Naučni mi-nister je imenoval za prihodnjo šest-letno funkcijsko dobo za okrajne šolske nadzornike sledeče gospode: Za šolski okraj Postojna in Logatec ravnatelja ljudske šole v Postojni Ivana Thumo, za slovenske ljudske šole okoliškega okraja Ljubljane in šolskega okraja Kamnik ravnatelja ljudske šole Franca Gaberščka v Ljubljani za slovenske ljudske šole v šolskih okrajih Krško in Litija nad-učitelja Ludvika Stiasnyja v Zagorju, za slovenske ljudske šole v šolskem okraju Kočevje učitelja in ru-darski šoli v Idriji Josipa Novaka za nemške ljudske šole v šolskih

okrajih Kočevje, Novo mesto in Čr-nomelj nadučitelja Primoscha iz Kočevja, za slovenske ljudske šole v mestnem šolskem okraju Ljubljana vadiškega učitelja na učiteljski v Ljubljani Antona Maierja, za nemške šole na Kranjskem, izvemši nem-ške šole v šolskih okrajih Kočevje, Novo mesto in Črnomelj profesorja na drž. višji realki v Ljubljani, dr. Henrika Svobodo, za slovenske ljud-ske šole za šolska okraja Novo me-sto in Črnomelj nadučitelja Ivana Struklja v Dobrem polju in za sloven-ske ljudske šole v šolskih okra-jih Kranj in Radovljica učitelja Si-mona Karola iz Ljubljane.

Trzinci postajajo smešni. Zaradi podlistka, ki smo ga priobčili iz za-puščine pok. J. Ciperleta, so Trzinci zelo nezadovoljni. Ciperle je zbral par znanih dvotipov in starih poro-čil o Trzincih in je pisal svoj podli-stek gotovo v najboljši volji in ne iz slabega namena. Tako smo ga pri-občili tudi mi. Sedaj pa smo prejeli sledeči popravek: V Vašem listu »Dan« z dne 3. aprila t. l. št. 456 priobčili ste zelo obširno noto »Tr-zinci. Ker pa je to obrekljivo in zlobno pisarjenje sama izmišljena laž, zahteva podpisano županstvo vsled soglasnega sklepa občinskega odbora, da dopis popolnoma prekli-čete. Dopis sam ne zasluži in ni vre-den odgovora; ali vendar se s tako lažnjivostjo našemu poštenemu pre-bivalstvu, ki je navezano na razne trgovine in obrti širom sveta lahko veliko škoduje in se ga postavlja zasmehu. Pošten človek, če bi do-pisu verjel, bi si še danes v Trzin ne upal. Na posamezne laži in izmiš-ljotine županstvo ne bo odgovarjalo; 90 let stari, ki Vam lahko izpričajo čisto laž vsega dopisa, in še več kot za 50 let nazaj. C. k. okrajno sodi-šče v Kamniku Vam lahko potrdi, da je Trzin ena najbolj mirnih ob-čin, in da hudodelstva in zločini, ki so bili katerikrat v Trzinu, kakor povsod drugod, storjeni, so bili na-večkrat povzročeni čisto po tujih ljudeh in ne po domačinih. Naše po-šteno dobro ljudstvo odločno za-hteva preklica izmišljenih laži. Ako bi temu y 3 dneh ne hoteli ustreči, bo občina po odvetniku zadevo pred državno pravdnico, oziroma pred sodišče tirala. — Županstvo v Tr-zinu dne 7. aprila 1913. — Mihael Colnar, župan. — Trzinci se menda niti ne zavedajo, kako so smešni. Mislili smo, da imajo res več mo-žatosti. Po tem takem je imel po-kojni Ciperle popolnoma prav, kar je trdil v zadnjem stavku svojega podlistka. To je ravnotako, kakor če bi nam Višnjegorci poslali po-popravek zaradi polža, češ, da ga nimajo več v mestu, ali pa če bi Ribničani protestirali, ko bi pisali, kar se je nekaj pravilo o njih. Nas prav veseli, da so Trzinci pridni in pošteti ljudje, tudi nismo nikoli dvomili o tem. Ako bodo pa zaradi podlistkov take popravke pošiljali v svet, si bodo več škodovali kakor koristili. Popravek prinašamo na-šim čitateljem za zabavo. — Dru-gače dajemo Trzincem na prosto vo-ljo, da gredo nas tožit. To bi bila prav zanimiva pravda in svet bi se smejal.

Zamaknjena Johanca v Vodica-h. O vodiških čudežih že nekaj časa ni bilo slišati. Mislili smo, da je vsa stvar mirno zaspala. Toda Johanca še vedno vabi radovedne in praz-noverne ljudi. Na Veliki teden je bila Johanca vsak dan zamaknjena, kr-avavela je Jezusove rane. Ljudstva je bilo mnogo od vseh strani, po-sebno iz Št. Vida in iz Vižmarjev, kakor da so tam najbolj praznovorni ljudje. Ženske so pokupile pri kra-marici vse bele rute in so jih na-makale s »sveto« kryo, ki jo je po-tila zamaknjena Johanca. Škof Bo-naventura je bil med tem časom trikrat v Vodica-h in je Johanco obiškal. Kakor se vidi, ne bo še čude-žev konec.

Odbor Socialne Matice je imel svojo 3. sejo v predsedniških pro-storih dne 30. marca t. l. v navzoč-nosti 6 odbornikov — 5 se jih je opravičilo. Socialna Matica ima do-slej 12 poverjenih, nad 500 član-ov, 9 ustanovnikov ter bo izdala svoje publikacije koncem poletja 1913. K tej velevažni kulturni orga-nizaciji bi morala pristopiti vsa in-teligenca in v posebni meri vseučil-liško in srednješolsko dijaštvo kakor tudi pripristi sloji, ker je to prvo knjižno društvo na slovanskem jugu, ki hoče vršiti zadačo, širiti poljud-ne znanstvene spise vseh vrst. Čla-ni imajo tudi ugodnosti pri naroča-nju »Vede« (popust 20 odst.). Glede drugih književnih izdaj pa bo odbor na številna vprašanja odgovoril v kratkem. Članarina znaša letnih 5 K za učiteljstvo, dijaštvo in delavske sloje letne 3 K; ustanovnica 100 K; pravne osebe plačajo vsak prispe-vek dvojno. Pristopajte k temu ve-levažnemu književnemu prosvet-nemu društvu! Denarni zavodi, ob-čine, premožnejši zasebniki, podpi-rajte Socialno Matico in njeno vele-

važno delo z ustanovniki in pri-stopom!

Uredništvo »Vede« prosi: gg. pisatelji in sodržniki, dosedanjí ka-kor tudi na novo vabljeni, naj blago-volijo vpslati svoje prispevke oz. odgovoriti uredništvu v kratkem, najdalje do 20. t. m., da se uredni-štvo izogne tehničnim neprilikam ter pravočasno disponira z gradi-vom.

Konj ga je ubil. V Gorčici pri Preserju je dne 7. t. m. ob 2. uri po-poldne ubil konj 32 let starega po-sestnikovega sina Ivana Turšiča iz Rakitne. Hotel mu je zavezati rep, a konj ga udari tako, da je revež takoj izdihnil.

Bolgarska vlada ogoljufana. Osrednja organizacija Sokolov v Pragi je poslala tri vozove obvez v Bolgarijo in je poverila ekspedicijo brivcu Menčiku iz Železnega Bro-da. Menčik pa je poslal samo dva vozova v Bolgarijo, dočim je tretji voz obvez prodal turškemu rdeče-mu polumesecu za 1200 K. Menčika so naznanili okrajnemu sodišču v Železnem Brodu. Po prvi razpravi je več oseb pred sodnim posloplem planilo na Menčika, korenito ga pre-telepo in ga polilo s kolomazom.

Nezaupni ljudje. Iz Gorice se poroča: Gorica ni prav veliko me-sto, a človek si vendar nakupi tu marsikaj. Tako se nakupi tudi tu pa tam kdo samokres. Pač čudno oro-žje je samokres! Tako majhna stvar, pa da celo človeka ubije! Počasi stopa mož iz mesta, morda je tudi malo vinjen. »Eh, res čudno, star je ta revolver!« Vzame ga iz žepa ter ga ogleduje. »Človek pravi res bi ne verjel, da je tako nevaren. Pa bogve če je kakaj? Morebiti niti ne stre-la. Pač škoda bi bilo denarja, ako bi revolver ne streljal.« Tako ga obrača in ogleduje. »Najbolje je,« tako sklene, »da poskusim in se pre-pričam, ali je dober. Če ni zanič, ga nesem nazaj v prodajalno ter si izberem drugega.« Ne gleda na nevarnost, ki bi lahko nastala iz tega in izstrelji. Taki slučaj se tu večkrat dogajajo. Tako je tudi te dni v bližini državnega kolodvora, po-skušal nekdo svoj revolver. Revol-ver je bil dober seveda, a ker je bilo tam okoli precej ljudi, bi se lahko zgodila velika nesreča. Možakar jo je z revolverjem vred hitro pobrisal.

Eksplozija v tovarni za kisik. Dne 8. aprila t. l. je nastala v neki tovarni za kisik v Merlenbachu na Lotrinskem velika eksplozija, pri čemur sta bila dva delavca mrtva in eden težko ranjen. Poslopje je bilo popolnoma porušeno.

Velikanske tatvine v tovarni za porcelan. V kraljevi tovarni za por-celan v Kodanju so se odkrile te dni velikanske tatvine porcelana. Dva delavca so aretirali; oba sta pripo-znala tatvino dragocenih stvari. Skupna cena ukradenih stvari zna-ša 80.000 do 100.000 kron.

Cela rodbina zgorela v plame-nih. V trgu Rettenbach na Svab-skem se je 8. aprila t. l. pripetila ve-lika nesreča. Pri nekem tamošnjem posestniku je izbruhnil ogenj, ki je vpepelil vsa gospodarska poslopja s hišo vred. Pri tem je zgorel v pla-menih posestnik hiše z vso svojo družino vred.

Velikanske povodnji v Severni Ameriki. »Kölnische Zeitung« je po-slala pred kratkim v Severno Ame-riko v kraje velikanskih povodnji svojega poročevalca, ki brzojavno poroča iz Columbij, da znaša skup-na škoda samo v državi Ohio čez tri milijarde mark. Trideset mest je na grozen način razrušenih. Ravno tako je uničena velika množina vasi in kmečkih posestev. Položaj v Day-tonu presega vse meje fantazije. Železniški promet je skoro popol-noma pretrgan. Radi porušenih mo-stov morajo delati vlaki velikanske ovinke. Glavni vzrok povodnji je po-mnenju guvernerja neprestan dež, ki je lil z neba kar y potokih.

Cela rodbina zblaznela. V ma-lem kraju Reny pri Bordeauxu na Francoskem je te dni rodbina Aul-tier, ki obstoja iz očeta, matere in treh odraslih otrok, napadla žup-nika v onem kraju, vlekla ga k svoj domaćiji in ga tam silno pretelepa, ker se je branil blagosloviti hišo, kjer so baje hudobni duhovi obsedli Aultierjevo živino. Duhovnik je te-ško ranjen. Le trudu Aultierjevih so-sedov se mora zalivaliti, da si je še rešil življenje. Rodbina Aultier bo-leha na slabomnosti.

Poskus umora in samomor. 28-letni rezbar Viktor Mohorič iz Reke je dne 8. aprila ponoči izprožil štiri strele na cesti y Reki med prepirom na trgovca Krajncu, na kar si je po-gнал sam kroglo v glavo. Krajnčevo stanje ni smrtno nevarno.

S sekro napadel svojo ženo. V teh dneh je napadel 48letni delayec Viljem Halik iz Dunaja svojo ženo, s katero je bil že dalje časa sodnji-sko ločen, s sekro in je udaril z njo svojo ženo večkrat po glavi. Halik ki je znan kot alkoholik, je bil mese-c februarja t. l. obsoljen radi muče-

nja svoje žene. Po prestani kazni je prosil svojo ženo, da bi ga sprejela na svoj dom, čeprav je bila ločitev zakonskih v tem času že rešena. Žena je svojemu možu ustregla in Halik je prišel nazaj na svoje staro stanovanje. Pretekli četrtek je po-grešila Halikova tri krone in je ob-dolžila svojega moža, da ji je on vzal imenovano svoto. Zato se je Halik najbrže razburil in je v petek zjutraj, ko je njegova žena še ležala v postelji, vzal sekuro in udaril z njo ženo večkrat po glavi in po rokah, s katerimi se je hotela braniti. Po tem napadu so milega soproga zo-pet aretirali in ga izročili deželnemu sodišču.

Desetleten deček hotel izvršiti samomor. Dne 7. aprila t. l. je po-slala vdova po gasilcu Ana Šulcova iz Žižkova, praškega predmestja, svojega desetletnega sinčka po kruh in mu dala v roko goldinar. Med potoma pa je deček denar izgubil in iz strahu, da ne bi bil doma za to kaznovan, je tekel k reki Veltavi in je skočil vanjo. Ljudje pa so ob prav-em času mladega samomorilca za-pazili in ga potegnili iz vode. Pos-lali so po rešilni voz, ki je odpeljal dečka v bolnišnico.

Nepojasnjen samomor v sana-toriju. V nekem dunajskem sanato-riju so te dni našli v svoji sobi 43-letnega Bazilija K. iz Aten mrtvega. Imenovani se je tam zdravil in je izvršil samomor. Na kak način je na-pravil svojem življenju konec, se doslej še ni moglo dognati, ker ni na mrtvecu nikakih znamenj, kake po-škodbe. Pri njem se tudi ni našla no-bena steklenica kakega strupa, ka-kor tudi ne kak strupen prašek, po-čemur bi se dalo soditi o njegovem samomoru. Grk je pustil za seboj pismo, v katerem pravi, da je izvršil samomor vsled neozdravljive bo-lezni, ki bi ga lahko stala mnogo denarja, kar pa bi bila katastrofa za njegovo rodbino. Poleg tega omenja, da je dobil morilno sredstvo od ne-kega pacienta. Samomorilec je brat nekega večkrat v poslednjem času imenovanega grškega generala, ki se je udeležil vojne proti Turkom. Bolni Grk je pred kratkim spoznal obupno svoje stanje in je sklenil, da napravi svojemu življenju konec.

Grozna smrt steklega človeka. Te dni ponoči je bila dvorana Tha-mayerjeve klinike v Pragi prizorišče razburjajočih scen, ki so vsled svoje nenavadnosti razburile tudi trdi značaj zdravnikov. Bil je to smrtni boj steklega človeka, o ka-terem imamo sledeče podatke. V začetku druge polovice meseca mar-ca t. l. je letal v občini Dymokure na Češkem neki majhen, tuj pes, ki je ugriznil vrtnarja Pavla Matejko pri delu v splojdu ustnice ravno ob času, ko se je Matejka sklonil na tleh pri svojem delu. Na to je pes ugriznil še neko majhno deklico. Ker se je menilo, da je pes stekel, so od-peljali vrtnarja Matejko in deklico v Pasterjev zavod na Dunaj, kjer sta bila imenovana trinajst dni. Deklica se je urnila nato k svojim staršem v Dymokure. Matejka, ki se je zdel zdrav, se je peljal pretekli petek v Prago k svoji sestri. Pri svojem pri-hodu se je čutil čisto zdravega; ne-kaj ur na to pa je občutil nekaj strah v svojem životu; jedi in pijače, ka-tero mu je nudila sestra, se ni pri-taknil. Ker je Matejka tožil, da ga boli želodec, ga je peljala sestra k nekemu zdravniku, ki je Matejki svetoval, naj gre takoj na kliniko k profesorju Thomayerju. Sestra je Matejko spremlja v bolnišnico, kjer je Matejka tožil, da ga boli želodec. Na kliniki so Matejka pridržali. Tam ga je najprej preiskal asistent dr. Sie-ber, kateremu je Matejka pripove-doval, kako in kam da ga je pes ugriznil in da je bil v Pasterjevem zavodu na Dunaju. Ko je asistent vse to povedal profesorju Thoma-yerju, je ta izrazil sumnjo, da so se pri bolniku pojavili simptomi stekle-ne. Profesor Thomayer je naročil, naj se bolnika skrbno opazuje, in naj se mu naznani vsaka izprememba, bolnikovega položaja. Matejka je bil cel večer miren, vendar so zdrav-niki vedeli, da se je njegovo stanje poslabšalo. Da bi bila katastrofa ta-ko blizu, ni prišlo nikomur niti na misel. Proti jutru je postal bolnik nekako živahno nemiren in iz ust mu je pritekla bela pena. Matejka je začel begati po sobi in je slednjič začel rjuti, kar je celo njegovo oko-lico navdalo z velikim strahom. Asi-stent je poklical sedem slug, ki so z velikim trudom bolnika zvezali. Zvezanega Matejko so odpeljali v posebno sobo, položili so ga na že-lezno posteljo in so ga pokrili z moč-nim mrežo, da ne bi bolnik padel v napadu na tla. Zdravniki so namreč mislili, da gre tu samo za močan na-pad stekline in da se bolnik kmalu pomiri. Toda zmotili so se, slučaj se je končal čisto drugače. Kakor je bil bolnik zvezan, je vendar železno posteljo, na kateri je ležal, skoro po-polnoma razbil. Iz njegovega grla so prihajali živalski glasovi in telesne

mišice so vsled učinkovanja grozne-ga strupa tako delovala, da bi se moral kmalu pomiriti in utruditi. To pa se ni zgodilo. Preostajalo ni ničesar drugega, kakor poseči po zad-njem sredstvu. Naložili so na bolni-ka cel kup odel, da ne bi bil nevaren svoji okolici. Vse zaman, bolnik je še vedno divjal. Nato so ga narkoti-zirali s kloroformom, kar pa tudi ni imelo zaželenega uspeha. Bolnik se je sicer onesvestil, toda vibriranje njegovih mišic ni ponehalo. Matejka se je končno pomiril, toda le vsled slabosti. Kmalu nato je izdihnil. Tru-plo so odpeljali v patološki institut.

Ljubljana.

— Balkanska vojna v karikatu-rah in pesmih se je vsled dela za par dni zakasnila, tako da izide šele v soboto zjutraj. Zato pa smo poskr-beli, da jo bodo imeli vsi naši naroč-niki in čitatelji takoj prvi dan y ro-kah. Priglasite se, kateri se ste niste.

— Iz tajne seje ljubljanskega občinskega sveta. V tajni seji je ob-činski svet odobril zvišanje stana-rine v mestnih hišah in imenoval provizoričnega magistratnega kon-cipista gosp. Vladimira Breskvarja za definitivnega. Občinski svet je odklonil ponudbo deželnega odbora glede zamenjave zemljišč ob Gru-barjevem kanalu v smislu povečanja domobranske vojašnice, odnosno zgradbe prekladišča za živino pri mestni klavnici. Pavšal za nadzoro-vanje vodovodne zajemalnice v Kle-čah se je zvišal od 600 K na 1000 K. Računski sklep in letno poročilo o poslovanju mestnega užitninskega zakupa, ki izkazuje za leto 1912 102.000 K prebitka, sta se odobrila. Občinski svet je odobril: podelitev pogrebne koncesije »Pogrebneinu in podpornemu društvu železniških in državnih uslužbencev« v Ljubljani; prenos gostilniške koncesije Bete Lenčeto Hradeckega vas 46 na zakupnico Ano Umkovo na Sv. Pe-tra cesti 26; podelitev gostilničar-ske koncesije Aleksandru Hegerju za barako v Lattermannovem dre-voredu; razširjenje gostilniške kon-cesije Fr. Breskvarja za prodajo opojnih žganih pijač na Cesti na Loko 28; prenos gostil. koncesije Iv. Frisch s Turjaškega trga 2 na Karlovsko cesti 28; prenos gostil. koncesije Franciške Belimove na Po-ljansko cesti 17; prenos izkuharske koncesije Ljud. Jarca in prenos kon-cesije za posredovanje služb Mat. Pika iz Selenburgove ulice v Kolo-dvorsko ulico 8; odklonil na proš-nje: Nikolaja Nikolajeviča za podelitev gostil. koncesije; Ivana Kerna za dimnikarsko koncesijo; Kot-nikovih dedičev za prenos gostiln. koncesije iz Kopališke ulice 13 y Karunovo ulico 10 ter dr. Tume, dr. Tomišča in Antona Kristana za po-delitev tiskarniške koncesije.

— Novi obrtniki. Priglasili so meseca marca na novo obrt sledeči obrtniki: Ana Pečnikova, Židovska ulica 5, prodaja slaščic in kruha; Kar Camernik in drug. Dunajska cesta št. 9, obrt najemščkov za upo-rabo avtomobilov; Iv. Pust, Poljan-ska cesta 26, trgovina z železnimi in kovinskimi izdelki; Milko Krapeš, Jurčičev trg št. 3, trgovina z gra-mofoni in gramofonskimi ploščami; Franciška Žetko, Emonska cesta 10, trgovina z mešanim blagom; Regi-na Kollmann, Sodnjska ulica 4, tr-govina z manufakturnim blagom in urejeno obleko; Franc Golob, Šol-ski dvored, prodaja klobas, kloba-sice, safalad in prekajenega mesa; A. Jamnik, Breg št. 20, sejmarnstvo z drobnim blagom; Anton Perles, Pre-šernova ulica 7, medicarski in sve-čarski obrt; Neža Adamič, Sv. Mar-tina cesta št. 9, prodaja živil in sla-šic; Anton Solar, Sv. Jakoba na-brežje št. 33, sejmarnstvo z galante-rijskim blagom; Fran. Tschinkel, Sodnjska ulica št. 7, trgovina s ši-valnimi stroji in bicikli; Marja Bo-nač, Selenburgova ulica 6, prodaja razglednic; Jožef Kette, Fran. Josipa cesta št. 3, trgovina z mešanim bla-gom; Katarina Parkelj, Šolski dre-vored, prodaja svežega in prekaje-nega prašičjega mesa ter špeha; Jo-žefa Repič, Pogačarjev trg, prodaja zelenjave in cvetk; Terezija Krištof, Vodnikov trg, prodaja živil in sadij; Ivan in Ana Nagy, Sv. Petra cesta št. 2, trgovina z manufakturnim in pozamentirskim blagom. — Odgla-sil so pa: Marja Eger, Sv. Petra cesta 2, trgovina z manufakturnim in pozamentirskim blagom; Elizabe-ta Juhant, Pred škofijo št. 19, pro-daja lončene posode; Josip Simon Benedikt, Prešernova ulica 3, tr-go-vina z mešanim blagom; Rudolf Marčun, Dolenjska cesta 17, čevlar-ski obrt; Neža Doberšek, Križevni-ška ulica št. 7, mala trgovina s ku-rlivom, pivom, sodojico in z živili; Jernej Urbar, Prisojna ulica 3, pe-kovska obrt; Ferdinand Primožič, Rimska cesta št. 16, snajenje sta-novanj in prodaja voščila; Jera Ko-pač, Vodnikov trg, prodaja sadla;

V Tivoli!

Ako se hočeš dobro zabavati, pojdi v
restavracijo „Tivoli“
tam je izvrstna češka kuhinja, dobiti je
tudi vedno sveže pivo in razna pristna
vina po zmernih cenah.

Velika dvorana Hotelske sobe

Vsako jutro že ob 6. uri sveže kuhana kava.

Je vedno brezplačno na razpolago za
:: veselice, shode, predavanja itd. ::
po jako nizki ceni vedno na raz-
:: polago. ::

Jera Šešek, Pred Škofijo št. 4, mala kramarija.

— **Iz Zelene jame.** Smoletove smeti v Zeleni jami pri deželni odboru Kranjskem. Že več let so nosili Smoletovi smeti na občinsko cesto; ne da bi županstvo v Mostah proti temu ukrenilo potrebne korake. Ko je Smole pri zadnjih občinskih volitvah zlezal Orazmu pod frak, postal je občinski odbornik, nekaj iz čistilnosti in nekaj zato, da bi dobil kako deželno podporo. Ker pa Smoletovi smeti noče brezplačno nobeden odstraniti, je Smole Orazmu natvezil, da so te smeti od sosedov Ivana Peklaja. Orazem je Peklaju dal nato ukaz, da prihajajo te smeti iz njegove hiše št. 169. Peklaj se je prepiral že večkrat, da iz njegove hiše ne nosi na omenjeni prostor smeti nobena njegova stranka in tudi drugi ljudje so videli, da prihajajo te smeti iz same Smoletove hiše. Peklaj se je proti temu ukazu pritožil na občinski odbor. Da bi se pa občinski odbor ne zameril Smoletu, je sklenil, da mora odstraniti v 24 urah vse smeti, ki se nahajajo na omenjenem kraju. G. Peklaj se je proti temu ukazu pritožil na deželni odbor. Kako bode rešil to stvar deželni odbor, se ne ve. Najbrže pa v prid Orazmu, akoravno je g. Peklaj navedel več dokazov zoper to. Lahko se zgodi, da bodo Smoletove smeti šle tudi na Dunaj, kakor je šlo Kačarjevo zelje. Naprednjake se šikanira, kakor se pač le more. G. Peklaj je v tem oziru neustrašen in gotovo se bode našla instanca, ki bode stvar rešila nepristransko. Naprednjak naj bi take klerikalne smeti pospraviljal, ti bi se mu pa v mestu smejali. Ker g. Peklaj ne morejo na nikakšen način blizu, in tudi on ni polovičar, ne bodo opravili pri njem prav ničesar. Le tako naprej in klerikalizmu v Mostah bo odklenalo še veliko prej, kakor si nekateri mislijo. Takim možem pa, kakor je g. Peklaj, pa vsa čast.

— **Iz Zelene jame.** Gospa S. je kaj čudna žena. S svojimi sosedi in strankami se prepira noč in dan, največkrat jo pa vidimo pri sodniji. Z vsemi trgovci v Zeleni jami je v sovražstvu, edino še pri Remžgarju je nekoliko prijateljstva; kupuje pri njem le to, kar pozabi kupiti v mestu. Ker pa ta čudna prepirljiva gospa tudi pri Remžgarju vidi njej neljube osebe, je začela žugati, da ne pride več k njemu ničesar kupiti, ako še kdaj vidi tega in onega v njegovi prodajalni. Mi li svetujemo samo to, naj se nikar preveč ne šali s takimi stvarmi, drugače li bomo nekoliko pristrigili njen predolgi jezik.

— **Odborova seja „Matice Slovenske“** dne 3. aprila 1913. V otvoritvenem govoru poda predsednik pregled o slovenskem literarnokulturnem delu, kolikor je v zvezi z Matičnimi odseki. V zemljepisnem odseku se je pripravil zemljepis slovenskega ozemlja; pokazalo se je, da je treba še mnogo korektur. Poedarja se potreba raziskovanja »Jadranskega morja«. Pod pokroviteljstvom c. kr. vlade deluje »Društvo za raziskovanje jam«; v Nabrežini se snuje »Kraško jamsko društvo«. Zemljepisni in tehniški odsek bi želela, da se pospešijo študije o slovenski hiši. Tehniški slovar je za sedaj v skrbi inženerskih organizacij. Povsem zastalo je narodnopisno delo v ožjem pomenu besede; svoj čas se je poročalo, da se v Beli Krajini snuje narodnopisno društvo. Več akribije nego ostalo narodopisje zahteva dialektologija. Za arheologijo in numizmatiko dandanes nimamo znanstvenika, ki bi strokovno obvladal vse slovenske zemlje; goriško Muzejsko društvo marljivo nabira starine. Gojitev obrazlovalne umetnosti zahteva mnogo denarnih sredstev; na vnanjo opremo Matičnih publikacij bo odsej bolj paziti. — Načrti za Jugoslovansko Enciklopedijo so sestavljeni, a težava bo najbrž, najti za vse članke pisateljev. Težav se pa a priori ne smemo ustrašiti; treba nam je vsem agilne delavnosti. — Sklepa se o ureditvi v tisku nekaterih knjig za 1913. — Za predsednika se izvili ponovno g. dr. Fr. Ilešič. V literarni odsek vstopita nova odbornika gg. dr. Breznik in dr. Debevec, v zemljepisnega dr. Pestotnik, v narodopisnega g. dr. Pivko. Dialektološki odsek se bo posebe konstituiral.

— **Poroka.** Včeraj se je poročil pdivetniški kandidat g. Josip Grab-

lovic z gđ. Heleno Bahovec. Častitamo!

— **Seja »Akademije«** bo v četrtek, 10. t. m. ob četrtn na 9. zvečer pri »Novem svetu«.

— **Obrtnim vajencem v vednost:** Dogovorjeni izlet v papirnico se v četrtek ne vrši. — Mt.

— **Ljubljancan vlomilec v Gradcu.** V župnijskem uradu sv. Jožefa v Gradcu je presenetil duhovnik nekega moža, ki je odpiral predale pisalne mize. Ko je vlomilec zagledal duhovnika, je zbežal in se skril v klet. Tu ga je policija kmalu dobila. Vlomilec je leta 1873 v Ljubljani rojeni, v Skornjovem pristojni pomožni delavec Feliks Haderbolc, ki je šele lani radi vroma odsedel petletno ječo. Haderbolc je v župnijskem uradu opetovano prosil, naj pri teh obiskih vse stvari natančno ogleda. Če bi vlomilec ne bil preplašen, bi odnesel iz župnega urada skoro gotovo tudi 40.000 kron vredno monštranco.

— **Preiskava jajc.** Tržno nadzorstvo je danes dopoldne v svojih uradnih prostorih z električno lučjo preiskalo 1100 jajc in dognalo, da izmed teh niti eno ni bilo pokvarjeno.

— **Javno predavanje,** katero priredi N. S. Z. v nedeljo 13. t. m. ob pol 10. uri dopoldne, se vrši v veliki restavracijski sobi v Narodnem domu. Predava g. dr. Tone Gosak o točki: »Delavski štrajki in njega posledice.« Ker je vsebina za vsacega važna, pričakujemo velike udeležbe. Posebno opozarjamo delavstvo na to predavanje. Vstop je vsakomur prost.

— **Narodna soc. zveza** priredi tekom meseca aprila sledeče prireditve: V nedeljo dne 13. aprila **javno predavanje** v Narodnem domu, isti dan ob 2. uri pop. **sestarek mladinske skupine.** V nedeljo 21. aprila ob 10. uri dop. **društven shod**, v nedeljo 28. aprila **shod zaupnikov N. S. Z.** in dne 1. majnika **velik javen shod** ob pol 10. uri dop. in zvečer **veselico** v areni Narodnega doma. Prireditve 1. majnika se vrše skupno z Zvezo jugoslov. železničarjev. Tekom meseca majnika priredi N. S. Z. več shodov po deželi in ljubljanski okolici.

— **Loterijske številke.** Trst: 39, 27, 89, 34, 77.

Trst.

Neomikanci, najbolj primerna beseda za označbo tistih ljudi, ki se zbirajo okoli v Trstu izhajajočega lističa — »International«. Ta listič, ki ljudstvo samo poneumuje, je socialno demokratičen in izide vsake štiriinajst dni enkrat; pisan je na treh straneh v italijanskem jeziku na eni pa v zelo čudnem »slovenskem«, v takem namreč, katerega razven Kermoljev le malokateri razume; vsak stavek je skrupcat tako, da ga mora človek, ki hoče zapopasti njegov smisel, dolgo časa študirati. Seveda pišejo teh par »slovenskih« črk samo zato, da lahko rečejo, pogledjte, saj smo tudi mi Slovenci, kajti dobro se zavedajo, da bi izgubili v slučaju, da bi se ne posluževali te zvijače, še tistih par sodrugov, ki jih imajo. Omeniti nam je treba, da se zrcalijo v vsakem stavku same oslarije, osebni napadi in hujkarije proti »narodnjstvu«. Take metode se omikan človek izogiba; oprijemajo se je le taki ljudje, ki se valjajo v blatu renegatstva, na podlagi katerega životarjajo v odvsnosti od italijansko-nacionalne socialne demokracije. In taka pokvarjena družba, ki o pravičnosti nima niti najmanjšega pojma, naj uči slovenske pekovske delavce — socializem, od katerega navkov je tako daleč oddaljena, kakor zima od solnca! Dovolj. Priporočamo jim zaenkrat, da se učijo in zopet učijo, kajti tako dolgo, dokler se bodo nahajali na sedanji stopnji, ne smejo upati, da bi jim slovenski pekovski delavci zaupali. Pošten in zavedni slovenski pekovski delavci so se označeni družbi že davno umaknili. Oči pa bodo odprli tudi tisti, ki imajo dandanes še zaprte; da se to zgodi še pred volitvami in konzorcijsko bolniško blagajno pekovske obrti, za to bomo že poskrbeli; to nalogo radevolje prevzamemo.

Volilna agitacija se je začela že precej razvijati. V nedeljo je uprizorilo politično društvo »Edinost« prvi volil, shod, ki je bil zelo dobro obiskan in na katerem je vladala za boj velika navdušenost. Shod se je vršil v gledališki dvorani »Narodnega doma« v Trstu in sta na

njem poročala deželni poslanec g. dr. Wilfan in državni ter deželni poslanec g. dr. Rybač. Razvijala sta program političnega društva »Edinost« in njegovo stališče napram italijansko-liberalni in socialno demokraciji stranki. Nadalje sta razkrinkavala slovenskemu narodu škodljivo postopanje obeh omenjenih strank v mestnem svetu. G. dr. Wilfan je omenjal zlasti krivično postopanje socialnih demokratov, kadar se gre za opravičene zahteve Slovencev, kakor na pr. za časa glasovanja socialnih demokratov proti Ciril Metodovi družbi in za Lega nazionale. V takih vprašanjih stoje socialni demokrati vedno na strani italijanskih liberalcev, smrtnih sovražnikov Slovencev. Zaradi tega jim Slovenci pač ne moremo zaupati, marveč je naša sveta dolžnost, da gremo z vsemi silami v boj proti obeh sovražnikom, kajti le na podlagi odločnega boja za svoje pravice bomo prišli do slovenskega Trsta. G. dr. Rybač je mimogrede omenil gonjo, ki se je pričela v najnovejšem času od tiste strani, kjer bi morala biti politika izključena (prižnica). — Omenjal je boje naših bratov na jugu. Tudi mi stojimo pred bojem. **Volilni listek bodi naše orožje, z njim si moramo izvojevati pravice,** ki nam gredo. Na ta boj se moramo temeljito pripraviti. — Zborovalci se obema govornikoma, ki sta govorila zelo stvarno in jedernato, navdušeno aplaudirali. Boj se pričinja. Kri slovenskega ljudstva se že razgreva. In prav, da se, kajti velike krivice nam povzročajo italijanski liberalci in zvijačni socialni demokrati, kateri poslednji obljubljajo zlate gradove v resnici pa so štafeta kamore, italijansko nacionalne buržoazije in se poslužujejo v boju proti nam ubogim Slovincem vseh sredstev. Zato boj takim škodljivcem! Letošnje volitve naj bodo živ dokaz, da se je vse slovensko ljudstvo zavedlo, da je spoznalo brezčutne nasprotnike, kateri bi Slovence radi v žlici vode potopili. Kakor rečeno, je boj že v teku. Prvi shod je pokazal, da bo naše delo odločno, navdušeno in tudi uspešno. Drugi shod pa se je vršil v nedeljo dopoldne na Greti in je bil tudi zelo slaven. Za ta teden je sklicanih sedem shodov. Volilci, udeležite se jih v velikem številu, kajti shodi so važni, na njih spoznate nasprotnike.

Slovensko gledališče v Trstu. O priliki beneficije g. Dragutinovičeve in g. Dragutinoviča, ki se je vršila preteklo nedeljo, je uprizorilo naše gledališče zgodovinsko igrano »V znamenju križa«, ki je bila igrana pred nabitno polno dvorano občinstva, kar dokazuje, kako cenijo naše občinstvo neumorno in požrtvovalno delovanje obeh Dragutinovičev v korist, razvoj in povzdigo našega gledališča. Beneficijanta sta bila ob nastopu pristrčno pozdravljena. Gledališko občinstvo in igralsko osebje ju je počastilo z raznimi krasnimi darili. G. Dragutinoviču je bil izročen med drugim latorjev venec, nakar je izpregovoril g. Kovačič čestitko v verzih, kateri se je pridružil občinstvo z dolgotrajnim navdušenim aplavzom. — Igra je bila igrana izvrstno. V večjih vlogah so nastopili gg.: Dragutinovič (cesar Neron), Toplak (Markus Superbus), Šuman (kristijan Favius), nadalje ga. Dragutinovičeva (Verenika) in ga. Grmekova (Poppa) ter gca. N. N. v vlogi Mercie, ki so častno izvršili svoje naloge, in videti je bilo, da je bila igra dobro naštudirana in da so bile vloge pravilno razdeljene. Posebno lep je bil prizor ob nastopu cesarja Neron, zelo pretresljiv pa v ječi, v kateri so mučili kristjane. Pozabiti ne smemo na Galabrio, v katerega vlogi je bil g. Rajner prav imeniten. — To lepo igro bi želeli večkrat videti na našem odru. — V nedeljo ob 8.15 zvečer se uprizorila opera »Prodana nevesta«, pri kateri nastopijo kot gostje: gđ. Richterjeva, operna primadona, g. Harner-Karas, I. operni tenor in g. Krljaj, I. operni basist, člani slovenskega gledališča v Ljubljani.

Pevsko društvo »Adrija« v Barkovljah priredi v nedeljo 13. aprila ob 4.30 popoldne v »Narodnem domu« v Barkovljah redni letni občni zbor, na katerega so vabljeni vsi redni in podporni člani.

Podružnica »Glasbene Matice« v Trstu priredi v soboto, dne 12. aprila 1913 VI. koncert v veliki dvorani »Narodnega doma« v Trstu. Sodelujejo: Gospa Mira Costapera-

ria-Dey, vojaški orkester c. in kr. bosanskega pešpolka št. 4 pod osebnim vodstvom kapelnika g. Paulisa in društveni mešani zbor. Začetek točno ob osmih in pol zvečer.

Telovadno društvo »Sokol« v Trstu priredi v nedeljo, 13. t. m. pešizlet v Boršt. Odhod ob 2. popoldne.

Tržaška hranilnica in posojilnica bo imela 21. redni občni zbor v petek, 18. aprila ob 8. zvečer v veliki dvorani Piazza della Caserna št. 2. Dnejni red: 1. Letno poročilo in poročila letnega računa. 2. Razdelitev čistega dobička. 3. Poročilo o gospodarstvu z rezervnim zakladom. 4. Poročilo o reviziji. 5. Razni predlogi. 6. Volitev nadzorstva.

Javen shod delavstva škedenjskih plavžev, ki se je vršil pod predsedstvom g. Štera preteklo nedeljo na vrtu »Gospodarskega društva« v Škedenju, se je izvršil zelo sijajno. Shod je sklicala NDO. in je na njem poročal njen bivši predsednik dr. V. Kisovec. Govornik je v krepkih besedah orisal obupen položaj delavstva v plavžih ter ostro grajal postopanje »Kranjske industrijske družbe«, ki tako neumisljeno postopa z delavstvom. Nadalje je poročal o korakih, ki jih je napravila NDO. v boju za pravice v omenjeni tovarni zaposlenega delavstva. NDO. je ostro nastopala proti ravnanjstvu in je pritiskala tudi na vlado. Z ozirom na to se bo položaj vsaj deloma izboljšal. Zato pa je dolžnost slov. delavstva, da se organizira v NDO. Ko je poročevalce vsestransko razvil program NDO., in so zborovalci z navdušenim pritrjevanjem pokazali, da se z NDO. popolnoma strinjajo, je predsednik zaključil tako lepo uspešni shod. K stvari se že povrnemo.

Javen shod Zveze jugoslovanskih lesnih delavcev (NDO). Preteklo nedeljo se je vršil v društvenih prostorih NDO. pri Sv. Jakobu javen shod lesnih težakov, ki ga je sklicala »Zveza jugoslovanskih lesnih delavcev«. Shodu je predsedoval predsednik skupine lesnih težakov in odbornik Zveze, g. Gruđen. Poročali pa so: strok. tajnik Brandner o razmerah lesnih težakov v Trstu in o pomenu strokovne organizacije, g. Prelogar o gibanjih, ki jih je priredila organizacija v zadnjem času, g. Osvald pa o razmerah lesnega delavstva na Štajerskem. Omeniti nam je treba, da je bilo na shodu navzočih precejšnje število socialnih demokratov, ki so se takoj po shodu vpisali v »Zvezo jugoslovanskih lesnih delavcev«, ki je edina prava organizacija jugoslovanskega lesnega delavstva. So pač spoznali, da socialno-demokratska organizacija, ki le krumirila, ko je uprizorila »Zveza jug. lesnih delavcev« pred kratkim gibanje ni nič vredna. Jug. slovenski lesni delavci, vsi v Zvezo!

Brat ranil sestro na ulici, ker je zapustila dom. V ponedeljek pop., okoli 5. ure, se je izprehajala po ulici delle Acque elegantno oblečena, mlada gospodična, s krasnim klobukom na glavi. Ko je prišla do ulice Stadion, najširše ulice v Trstu, se ji je nenadoma približal mladenič in jo je nagovoril. Po kratkem in mirnem pogovoru pa je vzdignil mladenič močan dežnik, ki ga je držal v roki, in je udaril z njim gospodično po glavi s tako močjo, da ji je odletel klobuk z glave, na licu pa se je pokazala kri. Kmalu je imela ves obraz krvav. — Mladenič je stal trenotek poleg nje in jo je gledal, nato ji je poklical s solzami v očeh: »Poglej, do česa si me pripravila.« Mladenič se je nato oddaljil in je izginil. Dama, ki je bila med tem že vsa krvava, je stala na ulici in ni vedela, kaj naj bi počela. Okrog nje se je nabrala velika množica radovednežev. Nekateri so šli poklicati kočijo, in z njo se je odpeljala mlada dama na zdravniško postajo. — Zdravnik je obvezal rano, ki pa ni bila težka; presekana je bila žilica, iz katere je curjala kri. — Ko je bila dama obvezana, je bila spremljana na policijo v ulico Luigi Ricci, kjer je bila zadržana. Na vprašanje, ali ve, kdo jo je ranil, je povedala, da je bil ta njen brat. — Takoj nato je šel stražnik v njegovo stanovanje in ga je pozval na policijo, kjer je izpovedal sledeče: »Ženska, ki sem jo ranil, je moja sestra in se imenuje Elvira Tosini. Stara je komaj 18 let, a že je zašla na slaba pota. Že tedaj, ko je bila komaj 16 let stara, je začela zahajati v slabe družbe. Mati in oče sta jo svarila, a vse to ni nič

pomagalo. Z žalostjo moram povedati, da je začela siliti moja sestra že tedaj v lahkotno in lahkomišno življenje. Oče je mnogo trpel zaradi njenega življenja; od žalosti in sramote je umrl. Mati pa je prelokala cele dneve in noči. — Pa to ni bilo še dovolj. Očetova smrt je ni prav nič ganila, niti materine prošnje in solze, pred približno enim mesecem je izginila zdoma, iz stanovanja v ulici Acquedotto, in nobeden ni mogel izvedeti kje je. Ona pa ni nič pisala. — Takrat sem šel na policijo naznaniti njen beg. Policija je poizvedovala na vseh straneh, a je ni mogla zaslediti nikjer. Ravnotako sem poizvedoval na magistratu in pri sodniji. Zaman, nihče ni vedel ničesar. — Jaz in mati sva bila vsa obupana, zakaj vedela nisva ali je živa, ali mrtva. Mati je od žalosti zbolela in leži. — Danes pa sem svojo sestro srečal nepričakovano na cesti v ulici delle Acque. Pozdravil sem jo in jo prosil naj vendar pride domov, zakaj mati je zelo bolna in bi jo še rada videla predno umrje. Ona pa ni hotela priti, ampak smejala se mi je v obraz. — Razburil sem se in kakor v nezavednosti sem zamahnil z dežnikom in sem jo udaril.« — Mladeniču je ime Emil, star je 23 let in je uradnik. Po zaslišanju je bil prepeljan mladenič na policijo v ulico Ricci, kjer se je nahajala njegova sestra. Rekla je, da je res bežala z doma, toda to je storila zato, da lahko postane subretka, ker ji ta stan najbolj ugaja. — Subretko... Elviro je policija pridržala, Emilia pa je izpustila.

40 kg bakra. V soboto popoldne je zapazil delovodja Viljem Honweil, da je zmanjkalo iz zaprte omare 40 kg bakra, in to v mehanični delavnici, katere lastnik je Tomaž Holt. Delavnica se nahaja v ulici Tesa, Howeil je naznanil tatvino svojim predstojnikom, kateri so javili o zadevi policiji. — Prišli so stražarji in policijski agentje, preiskali so vso delavnico, zasliševali vse delavce, pa brezuspešno; bakra ni bilo nikjer. Policijski agentje so šli takoj na delo, preiskali so vse hodnike in dvorišča, ki se nahajajo v bližini delavnice, ravnotako so preiskali vse prodajalne starega železa itd., a bakra vendar niso mogli dobiti. — Zvečer so dobili delavci v omenjeni delavnici tedensko plačo in so se napravili domov, samo dva sta ostala v delavnici: imela sta delati vso noč in dovršiti nekaj delov nekega stroja. Delala sta pridno, okoli polnoči pa zaslišata nenadoma korake v bližnjem oddelku delavnice. V začetku sta mislila, da se nahaja morda v oddelku kak njihov delovodja ali gospodar, toda kmalu sta se prepričala, da sta se varala, zakaj nenkrat so se odprli vrata sosednega oddelka in skozi vrata je prišel človek, bežal skozi delavnico, kjer sta delala, odprl z veliko spretnostjo zapaha, in predno sta se delavca dobro zavedla, je že bil neznanec na cesti. — Delavca sta hitela za njim na cesto in sta začela kričati, naj se ustavi. Na te ponočne klice pa je prišel v bližini službujoči stražnik in je aretiral bežečega človeka v ulici Sette Fontane. — Na policiji je povedal, da se imenuje Ivan Cattarin, da je star 28 let, mehanik, uslužben v mehanični delavnici Tomaža Holta. Ko je bil vprašan, kaj je delal v delavnici v tej uri, je dejal, da je ostal tamkaj, ker je menil, da ostane čez noč pri delu neki njegov tovariš, kateri ga je razžalil; z njim je hotel napraviti račun na samem. Tega mu seveda niso verjeli na policiji, ampak peljali so ga takol v zapor. Ko so šli zopet pogledat v delavnico, so našli, da so vrata v podstrešju delavnice vlomljena, Cattarin se je pustil zapreti po končanem delu v delavnico, kjer je bil skrit. Ponoči pa je vlomil podstrešna vrata, in od tu je prišel do enega oddelka delavnice, v katero je tudi vlomil. Njegov načrt je bil priti od tu v drugi oddelk delavnice, toda imel je smolo, zakaj tam sta delala dva tovariša, katerim se ni upal pokazati. Bil je v pasti. Ker je spoznal, da ne more drugače iz delavnice, se je spustil skozi vrata drugega oddelka in zbežal, kakor smo napisali v začetku. Najbrže je hotel izvršiti v noči kako tatvino. — Policija je nanovo preiskala vso delavnico, bakra pa je ni.

Dva anarhisti. »Dan« je prišel v torek počilo o napadu, ki se je zgodil v kavarni »Edison« v Trstu. Ranjeni Renato Siglich se je no-

čutil v pondeljek zelo slabo. Imel je hudo vročico. Zdravniki se bojijo, da bi ne nastalo vnetje ran, kar bi bilo zelo nevarno za ranjenca. V pondeljek jutraj je prišel zopet v bolnišnico preiskovalni zdravnik, da bi izvedel od Siglich, kdo je njegov ranitelj, toda zdravnik niso dovolili preiskovalnega zdravnika k ranjencu, to pa ravno zato, ker se je nahajal Siglich v hudi vročici. Izpraševalni sodnik bi utegnil Siglich razburiti, kar bi prav lahko povzročilo, da bi se poslabšalo bolnikovo stanje. — Preiskovalni sodnik je moral takoj zopet zapustiti bolnišnico brez uspeha. — Danes se počuti ranjeni Siglich še veliko slabše. Zdravniki so že izgubili upanje, da bi ga morali rešiti zlahka. Vendar se niso nastopile komplikacije. Ko ga je nekoliko popustila vročica, je zahteval izpraševalni zdravnik, da ga pustijo k ranjencu. Dovolili so mu, toda ko je staval ranjencu vprašanje, kdo je napadalec, mu je odgovoril s istimi besedami, kakor prikrat. Skratka: povedati ni hotel ničesar, in izpraševalni zdravnik je moral zopet oditi brez uspeha. — Včeraj in tudi danes je aretirala policija več tujih oseb, da bi našla neznanega anarhista, toda pri vseh osehah se je izkazalo, da so nedolžne. Tudi po drugih mestih so bile aretirane nekatere sumljive osebe na zahtevo lukajšnje policije, toda pravega še niso našli. Aretacije nadaljujejo.

Deklica v nevarnosti, da jo pozvozi kočija. V pondeljek zvečer je prišel v mestno bolnišnico mesar Ivan Volkomer, star 38 let, stanujoč v androni S. Cilino. Imel je razne poškodbe na desni strani života. Zdravnik mu je obvezal rane. Ko je bil vprašan, kje in kako se je ranil, je pripovedoval sledeče: »Pred kakimi 20-timi minutami sem šel po ulici del Tintore, kar priteče po ulici kočija. V trenutku, ko je bila kočija ravno pred neko hišo, priteče iz nje mala deklica obstane na sredi ulice, ravno pred kočijo. Ljudje, ki so yideali nevarnost deklice, so zakričali, jaz pa, ki sem bil prav poleg kočije za sem skočil pred konja in sem potegnil otroka v kraj z vso silo in vso naglico. Pri tem pa sem se spodaknil in sem padel na tla. V trenutku, ko sem obležal, pa mi je šlo eno kolo kočije čez desno stran telesa, zakaj kočija je letela tako hitro, da nisem utegnil vstati in se umakniti. Deklici pa, katero sem potegnil z silo na stran, se ni zgodilo ničesar.« — Volkamerove rane so precej hude, toda nevarne niso. — Žal, da ni več mnogo takih ljudi, ki bi se žrtvovali za druge.

Opica je vgriznila. Da je kdo ugriznjen od psa, se zgodi večkrat, da pa je kdo vgriznjen od opice, slišimo malokdaj pri nas. V pondeljek je prišla na rešilno postajo v spremstvu Pavlina Weiss, stara 9 let in stanujoča v ulici Farneto 33. Pripovedovala je, da se je igrala s svojo opico, ki na se je nagnat razjezila, skočila nanjo in jo vgriznila v levo roko. Zdravnik je deklici razkužil rano in jo obvezal.

Okrađen. Krojač, Anton Ukmar je delal v soboto ves dan in celo v nedeljo dopoldne, da je sešil naročeno obleko. Vesel, da je končal delo, je zaprl svojo lopo, ki se nahaja v veži hiše št. 86, v ulici Giulia. Stopil je v stanovanje, da se opravi za na izprehod. Ko je prišel pozneje zopet v vežo, je našel lopo odprto, izgotovljenih oblek pa ni bilo nikjer. Tatovi so vlomili vrata lope in so odnesli ubogemu krojaču dve izgotovljeni obleki in dvoje hlač. Ukmar se je napotil na policijo. — Zares hitri so tržaški tatovi.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

MIROVNA POGAJANJA.

Bolgarska izjava.

Sofija, 8. aprila. Na tukajšnjih kompetent. mestih ne vidijo nobenih resnih zaprek za takojšnji podpis prelminiranega miru. Kar se tiče Bolgarije, je na vsak način pripravljena skleniti mir; odločitev zavisi na velesilah in od ostalih zaveznikov, na katerih ravnanje pa Bolgarija ne more vplivati. (To je uradno poročilo, iz katerega je razvidno, da so velesile tisti faktor, ki danes zavlačuje mir. Pred par tedni so ravno različne Times rohnele nad zavezniki, češ, da jih je treba prisiliti, da sklenejo mir. Naj se s kompetentnih mest zagrozi in zarohni na velesile, ker one so vzrok, da se še dalje preliva kri.)

ZAVEZNIKI MED SEBOJ.

Sofija, 9. aprila. Vladni organ »Mir« izraža željo, da bi žurnalistič-

na polemika, ki samo škoduje osvojevalnemu delu Zaveznikov, bila že končana. Srbski listi, ki izkoriščajo vsled napačnih informacij razburjenje javno mnenje, se zelo motijo. Odnosaji obeh dežel so v pogodbi uravnani. Prihodnost zaveznikov temelji edino na lojalni izvedbi obojestranskih dolžnosti.

Spor za Solun.

Pariz, 9. aprila. Sem sta dospeli dve depeši, ki govorita o pošiljanju čet, ki naj varujejo posest Soluna.

Iz Sofije. Bolgarska vlada zahteva mesto Solun za sebe in je poslala 10.000 mož od drinopoljske oblegavalne armade pred Kavalo.

Iz Aten. Grška vlada je sklenila odposlati 3 nove divizije pred Solun.

SKUPŠTINA.

Belgrad, 9. aprila. V današnji seji skupščine je vojni minister Božanović odgovoril na interpelacijo vodje nacionalistov Ribarca. Izjavil je:

Pred Drinopoljem je bilo vsega skupaj 47.860 srbskih vojakov. Ves čas obleganja se je cela srbska vojska popolnoma vzdrževala na račun srbske države. Vojna naloga srbskih čet je bila cerniranje na pozicijah, preprečevanje deblokiranja Turkov in končno sodelovanje pri osvajanju trdnjav. General Ivanov se je zadnji čas odločil za napad na Drinopolje po načrtu, pri katerem je sodeloval tudi srbski general Stepanović. Določeno je bilo, da se najprej osvoji najslabši to je vzhodni sektor, ostali sektorji bi pa imeli v to svrhu potegniti nase vso turško silo, ne da bi napadali utrdbe — razven, kjer bi bilo to nujno potrebno. Srbi niso le izpolnili te svoje naloge, marveč so utrdbe po vrsti zavzemali; gola demonstracija bi itak ne bila koristila. Srbska vojska je ujela 17.000 turških vojakov in 300 častnikov; Šukri pašo je ujel 20. srbski polk. General Ivanov je poslal posebnega kurirja — majorja Stojilova, da v njegovem imenu čestital generalu Stepanoviću. Vse srbske izgube pri naskoku znašajo 453 mrtvih, 1917 ranjenih; na ranah je umrlo 26, na raznih boleznih pa 608 srbskih vojakov. Od začetka obleganja do konca je obolelo vsega skupaj 19.320 srbskih vojakov. Vojni plen se razdeli po razmerju polkov, ki so sodelovali pri obleganju.

RUSIJA PREPOVE SLEZANO FILSKE DEMONSTRACIJE.

Petrograd, 9. aprila. Danes je bilo izdano cesarsko povelje, ki prepoveduje vojaškim osebam vseh vrst udeleževati se manifestacij takšnih smeri, kot je bila 6. t. m.

DEMONSTRACIJA IN BLOKADA.

Dunaj, 9. aprila. Dunajska »Zeit« poroča iz inforirane strani, da do tega trenutka ni še nobenega uradnega poročila, da bi se bili poveljniki mednarodnega brodogoja izrekli o izvedbi blokade. Kakor hitro se pa odločijo za blokado, se bo uradno naznanilo in bo sklep takoj stopil v veljavo. Pred notifikacijo se pa ne more pričeti z blokado.

SAZANOVA DEMISIJA.

Petrograd, 9. aprila. Kljub temu, da car ne sprejme Sazanove demisije, bo vendar Sazanov — tako se govori — odstopil in na njegovo mesto pride carigradski poslanik Giers. To se zgodi, kakor hitro se uredi vsa vprašanja, nastala v balkanski krizi, imenoma, ko bo rešeno skadersko vprašanje. (Zadnjič enkrat smo poročali slično vest o avstrijskem ministru Berchtoldu.)

VLADA NE DOVOLI PREDUJEMA.

Praga, 9. aprila. Ker so izčrpana vsa sredstva, ne dovoli vlada češkemu deželnemu odboru nikakega predujma več. Izvoli se trileten komisija, ki bo proučavala, kako priti do novih sredstev; najbrže se najame novo posojilo. Situacija je kritična, in imenovanje vladnega komisarja za kraljestvo Češko ni izključeno.

SEJA SOCIALISTIČNO-ZAVAROVALNEGA ODESKA.

Dunaj, 9. aprila. Socialno-zavarovalnega odeska odbor se sestane še pred sejo zbornice. In sicer v najkrajšem času. Vršila so se že posvetovanja s klubovimi načelniki.

— Ustanovni občni zbor »Slovanskega kluba« se vrši danes v četrtak ob 6. uri v posvetovalnici na magistratu. Na dnevnem redu je: 1.) volitev odbora in 2.) sučajnosti Udeleži se pa lahko občnega zbora vsakdo, ki se za slovanstvo in njegova aktualna vprašanja zanima.

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske Tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Glasovirje, planine, avtomate, gramofone, plošče prodaja, uglašuje, popravlja solidno Josip Oblak, Ljubljana-Gilence 92.

Tržaške Slovence

opozarjamo, da se prodaja v Trstu dnevnik »DAN« v sledečih tobakarnah:

ŽELEZNIK. Sv. Ivan.
TROGAR, ulica Giulia.
BONORA, ulica Stadion.
TREVISAN, ulica Fontana.
STANIČ, ulica Molinpicolo.
SEKOVAR, ulica Kaserna.
BAJC, ulica Gega.
LAVRENCIČ, trg Kaserna.
MOŽE, ulica Miramar.
HREŠČAK, ulica Belvedere.
ARTOŠ, ulica Belvedere.
KICHEL, Rojan.
GERZINA, Rojan.
VIVODA, Rojan.
BENUSI, Greta.
HRAST, ulica Poste.
BILLAN, ulica Cavana.
RAUNACHER, ulica Campo Marzio.
RAUTINGER, ulica Riva Grumula.
PIPAN, ulica Ponte dela Fabra.
BEVK, trg Goldoni.
SCHERMIN, ulica Bariera.
PELISAN, ulica Bariera.
BEDEJ, ulica Madonina.
BELLO, ulica V. Bernini.
GRAMATICOPULO, trg Bariera.
PAPIČ, ulica Sete Fontane.
MURARO, ulica Sete Fontane.
BRUNA, ulica Rivo.
RONČELJ, ulica S. Marco.
SEGULIN, ulica Industria.
ZIDAR, Rocol.
SCHIMPF, državni kolodvor.
SCHMELZER, juž. kolodvor.
KAVČIČ, Sv. Križ pri Trstu.

Naročite in širite »Dan«

Laška kuhinja

v Ljubljani.

Od danes naprej se dobe vsak dan sveže morske ribe in najboljše vino iz deželne kleti Paronco in Brioni.

Pošljite naročnino, ako je še niste!

Trgovski pomočnik

skladišča se išče.

Tvrdba M. Spreitzer,
Ljubljana, Vojaška ulica 2.

Kupujte »Dan«.

»Dan« je edini slovenski neodvisni politični dnevnik.

»Dan« je najbolje informiran slov. dnevnik.

»Dan« je edini slovenski dnevnik, ki izhaja tudi ob nedeljah in praznikih.

»Dan« je najodločnejši neodvisni jutranji list.

»Dan« je najcenejši napr. dnevnik; posamezni izvodi po 6 vinarjev, s pošto mesečno le K 170.

»Dan« je razširjen v najširših ljudskih slojih, ker ga vsakdo rad čita in je zato jako uspešno oglaševanje v njem.

»Dan« prinaša interesantne in znamenite zgodovinske romane.

»Dan« prinaša znamenite sodobne političke karikature.

»Dan« je odločen zagovornik vseh zatiranih.

Sirite »Dan« med ljudstvom.

Edna posebnost likerja je

Zdravnik želodca.

Radi prevelike zaloge blaga dajem

20% popusta

vse pomladne najnovejše damske kostume, krila, bluže kakor tudi obleke in površnike za gospode in dečke najmodernejšega kroja.

Postrežba točna in solidna. Cene priznane nizke.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Potrebnščine za telovadce

hlače, majice, čevlje, kakor tudi za uniformiranje, srajce, čepice, peresa, kokarde, monogrami, pasovi, vrvce za zurko, sponke, vrvce za trobke in rog, trak za odznake, rokavice za zastavonoše, narodne zastave, trakovi in znaki vse vedno v skladišču v modni in športni trgovini za gospode

P. Magdič, Ljubljana, nasproti glavne pošte

Del. glavnica: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad K 8.000.000. Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 3/4 %